

Tutkimus ja seuranta -työryhmä, kokous 1/2025

Aika: Torstaina 6.2.2025 klo 9.00–11.00

Paikka: Teams –etäkokous

Läsnä:

Helsingin yliopisto, Farmasian tiedekunta, Raisa Laaksonen, Marika Pohjanoksa-Mäntylä
HUS Apteekki, Hanna Tolonen (puheenjohtaja)
Itä-Suomen yliopisto, Farmasian laitos, Emma Aarnio (sihteeri), Katri Hämeen-Anttila
Itä-Suomen yliopisto, Hoitotieteen laitos, Marja Härkänen
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea, Leena Saastamoinen
Kela, Terhi Kurko
Duodecim, Raija Sipilä (työryhmän kummi)

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 9.01. Todettiin läsnäolijat ja pidettiin lyhyt esittäytymiskierros.

2. Kummiyhteistyö

Kokouksessa oli vieraana työryhmän kummi, Duodecimin Käypä hoito -päätoimittaja Raija Sipilä. Esiteltiin työryhmän toimintaa Raijalle.

Sovittiin, että kummi osallistuisi työryhmän vuoden ensimmäiseen kokoukseen ja muihin kokouksiin tarpeen mukaan. Sovittiin myös, että ollaan molemmin puolin yhteydessä, kun tarvetta ilmenee ja kaivataan toisen osaamista ja että pyydetään aina tarvittaessa kommentteja kummilta työryhmän tuotoksiin. Ehdotetaan koordinaatioryhmän kokoukseen aiheeksi kummitoiminnan toteutuminen eri työryhmissä (millaisia käytänteitä eri työryhmissä on, miten toiminta on lähtenyt käyntiin). Raija vie tästä viestiä eteenpäin.

3. Terveiset koordinaatioryhmästä sekä puheenjohtajien ja sihteerien tapaamisesta

Emma Aarnio kertoi 12.12.2024 pidetystä koordinaatioryhmän kokouksesta. Kokouksessa päätettiin sulkea Tunne lääkkeesi -Facebook-sivu viikolla 13, kun Lääkehoidon päivän viestintä on saatu toteutettua. Perusteluja päätökselle olivat esim. ettei seuraajamäärä (n. 5000) ole kasvanut useaan vuoteen ja sen kasvattaminen ilman maksullista markkinointia on vaikeaa. Jatkossa Lääkeinformaatioverkoston viestintä toteutuisi verkostossa olevien organisaatioiden omien kanavien kautta.

Kokouksessa hyväksyttiin kansallisen lääkeinformaation tutkimusstrategian 2021–2026 päivitys, josta nostettiin erikseen esille lisätyt tutkimustarpeet lastensuojelussa ja kehitysvammaisten työssä. Lisäksi tuotiin tiedoksi muistilista vastaanotolle valmistautumiseen ja ohje osallistamisen tukemiseksi, mikä on tarkoitus julkaista Lääkehoidon päivänä.

Perinteiseen tapaan kokouksessa käytiin työryhmien kuulumiset läpi ja myös nostoja työryhmien puheenjohtajien ja sihteerien marraskuisesta kokouksesta. Lääkeinformaatioverkoston yhteistaapaaminen järjestetään verkossa 8.4.2025. Kokouksessa keskusteltiin myös farmaseuttisen henkilökunnan rokotusoikeuden näkymisestä avoapteekeissa.

Tunne lääkkeesi -sivun sulkeminen herätti paljon keskustelua työryhmässä. Pohdittiin, miten verkoston viestintä tapahtuu tästä eteenpäin ja tulisiko sitä jotenkin koordinoida.

Emma edusti työryhmää myös Lääkeinformaatioverkoston puheenjohtajien ja sihteerien kokouksessa 1.11.2024. Työryhmien kuulumisissa lääkealan viestijät kertoivat tulevasta kokouksestaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen -työryhmä kertoi valmistuneesta kansallisesta suosituksesta lääkehoidon teoriaosaamisen varmistamisesta, mihin löytyy linkki myös Valviran sivuilta. Työryhmä toivoo päivitystä Turvallinen lääkehoito-oppaaseen esim. lainsäädäntömuutosten ja hyvinvointialueiden aloittamisen vuoksi. Tästä on viestitetty usealta eri taholta STM:öön. Lääkehoidon opettajien monialainen foorumi (LOMF) oli tulossa Farmasian päivien yhteydessä 15.11.2024 (täydennyksenä koordinaatioryhmän kokouksesta, että foorumi oli onnistunut, mutta jatkossa mukaan olisi hyvä saada enemmän lähihoitajien opettajia).

Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmä kertoi tuottamistaan materiaaleista (esim. kiertoartikkeli biologisista lääkkeistä ja niiden apteekkivaihdosta) ja tulevasta toiminnasta (esim. tutkimus/selvitys hyvinvointialueilla käytössä olevista lääketietokannoista ja -palveluista). Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon onnistumisen -työryhmä kertoi mm. toimintatavastaan käydä kokouksissa läpi järjestökuulumisia. Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle -työryhmässä sekä puheenjohtaja että sihteeri vaihtuivat vuonna 2024 ja he järjestivät syksyllä läsnäolokokouksen. Kokouksessa käytiin myös läpi Lääkeinformaatioverkoston viestintää vuoden ajalta (esim. Sic!-artikkelit ja muut verkoston toimijoiden hyödynnettävät artikkelit ("Perinteiseltä vastaanotolta kompuroimatta digitaaliselle hoitopolulle" Terveydeksi! -lehdessä ja -verkkosivulla).

4. Toimikausi 2024–2026: Työryhmän toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet ja niiden toteutumisen seuranta

Toteutuneet toimenpiteet

Tutkimusstrategian päivitys hyväksyttiin koordinaatioryhmässä. Lääkeinformaatioverkoston jäsenille suunnatun kyselyn vastauksista tehty kooste on toimitettu kaikille työryhmille.

Lääkebarometri-kyselyn lääkeinformaatioon liittyvistä kysymyksistä tehtiin farmaseutin tutkielma Itä-Suomen yliopistossa viime vuonna. Sic!-artikkelin sijaan toimitetaan tutkielma jaettavaksi verkoston työryhmiin. Hanna on ehdottanut Helsingin yliopistoon graduaiheeksi Lääkeinformaatioverkoston materiaalien vaikuttavuutta.

Potilaiden osallisuus rationaalisen lääkehoidon tutkimuksissa -pienryhmä piti Vaikuttavuuden tutkimuksen päivillä session aiheesta hybridinä. Osallistujia oli enemmän kuin aamuwebinaareissa on ollut. Some-kampanja "Tutkitaan yhdessä" järjestettiin syys-lokakuussa. Potilaan tutkimukseen osallistumisen tarkistuslistan kieliversiot julkaistiin Fimean sivuilla tammikuussa.

Raisa Laaksonen kertoi apteekki- ja sairaalafarmasian erikoistumiskoulutuksen verkkoseminareista, jotka järjestetään yhteistyössä Fimean koordinoiman RATTI-verkoston kanssa. Vuoden ensimmäinen oli 21.1.2025 ja keväällä on tulossa vielä kaksi verkkoseminaria. Seminaariesityksissä on toisinaan myös lääkeinformaatioon liittyviä aiheita.

Katri Hämeen-Anttila kertoi Itä-Suomen yliopistossa tehdyn lääkeneuvontaselvityksen valmistuneen. Selvityksen julkaisu on odotettavissa lähiviikkoina.

Tulevan toiminnan suunnittelu

Nykyisellä toimintakauden loppupuolella tullaan valmistautumaan seuraavan toimintakauden tutkimusstrategian valmisteluun.

Vuosien 2023 ja 2025 Lääkebarometri-kyselyjen lääkeinformaation liittyvien vastausten koonti tehdään toimintakauden lopulla.

Tunne lääkkeesi -Facebook-sivun päivitysvuoroja ei työryhmällä enää ole sivun sulkeutuessa.

Potilaiden osallisuus -pienryhmässä on toiveissa lehtihaastattelu aiheesta. Mikäli se ei toteudu, ryhmässä tehdään mielipidekirjoitus potilaiden osallisuudesta tutkimuksissa. Pienryhmässä on valmisteltu diaesitystä, jonka avulla tarjottaisiin pidettäväksi luentoja/alustuksia jatko- ja perusopiskelijoiden opintojaksoille tietoisuuden lisäämiseksi opiskelijoiden keskuudessa. Ammattilaislehtiin ja potilasjärjestöjen lehtiin on vinkattu aiheesta ja muutamassa on oltu kiinnostuneita. Tarkoituksen on myöhemmin kontaktoida myös tieteellisiä yhdistyksiä ja säätiöitä, jotka rahoittavat tutkimusta. Hanna ehdotti olemaan yhteydessä myös suomalaisiin tieteellisiin julkaisuihin ja ehdottamaan, että potilaiden osallisuus tutkimuksissa huomioitaisiin julkaisuprosessissa, kuten joissakin kansainvälisissä julkaisusarjoissa.

Raija kertoi syksyllä tulossa olevasta webinaarista potilaiden osallisuudesta terveydenhuollossa yhdessä Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen, Duodecimin, Sosten ja muiden toimijoiden kanssa.

5. Seuraavat kokous- ja tapaamisajankohdat

a) Työryhmän seuraavat kokoukset:

- a. 22.5.2025 klo 9-11
- b. 25.9.2025 klo 9-11

b) Muut tapaamiset ja tilaisuudet:

- a. Lääkehoidon päivä 13.3.2025: Kestävä ja vastuullinen lääkehoito
- b. Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen 8.4.2025 klo 13.00–15.15 (Teams)
- c. Pharmaceutical Policy Webinar 10.4.2025: Implementing community pharmacy services – what evidence do we need?
- d. 17th European Association for Clinical Pharmacology and Therapeutics -konferenssi Helsingissä 28.6.–1.7.2025
- e. 18th European Public Health -konferenssi Helsingissä 11.–14.11.2025

6. Muut asiat

Verkoston työryhmien puheenjohtajien ja sihteerien kokouksessa esitettiin työryhmälle toive kansainvälisten näkemysten ja tapojen selvittämisestä hyödyntämällä tutkijoiden laajoja verkostoja (esim. tuoreet tutkimustulokset lääkeinformaatiota koskien). Keskusteltiin, että tutkimusalue on erittäin laaja ja kv-tutkimuksia paljon. Ennen selvittämisen aloittamista sille olisi hyvä olla selkeät toimintatavat. Jatketaan keskustelua seuraavassa työryhmän kokouksessa.

Keskusteltiin myös lyhyesti, miten lääkeinformaatiotutkimus tulee muuttumaan tekoälyn myötä.

10. Kolme nostoa kokouksesta ja kokouksen päättäminen

1. Kummitoiminnan uudelleen aktivoituminen
2. Tunne lääkkeesi -sivu tullaan lopettamaan ja tämän seurauksena viestintää tulee pohtia uudelleen.
3. Potilaiden osallisuus -pienryhmällä on paljon suunnitelmia, kuten opetusmateriaalit potilaiden osallisuudesta tutkimuksissa.

Liitteet:

Liite 1 Tutkimus ja seuranta -työryhmän toimintasuunnitelma 2024–2026 ja seuranta